

Unitat 2.

LA FUNCIÓ DELS CENTRES D'EDUCACIÓ ESPECIAL

**Projecte de transformació dels centres d'educació
especial**

DINCAT – novembre de 2017

Continguts

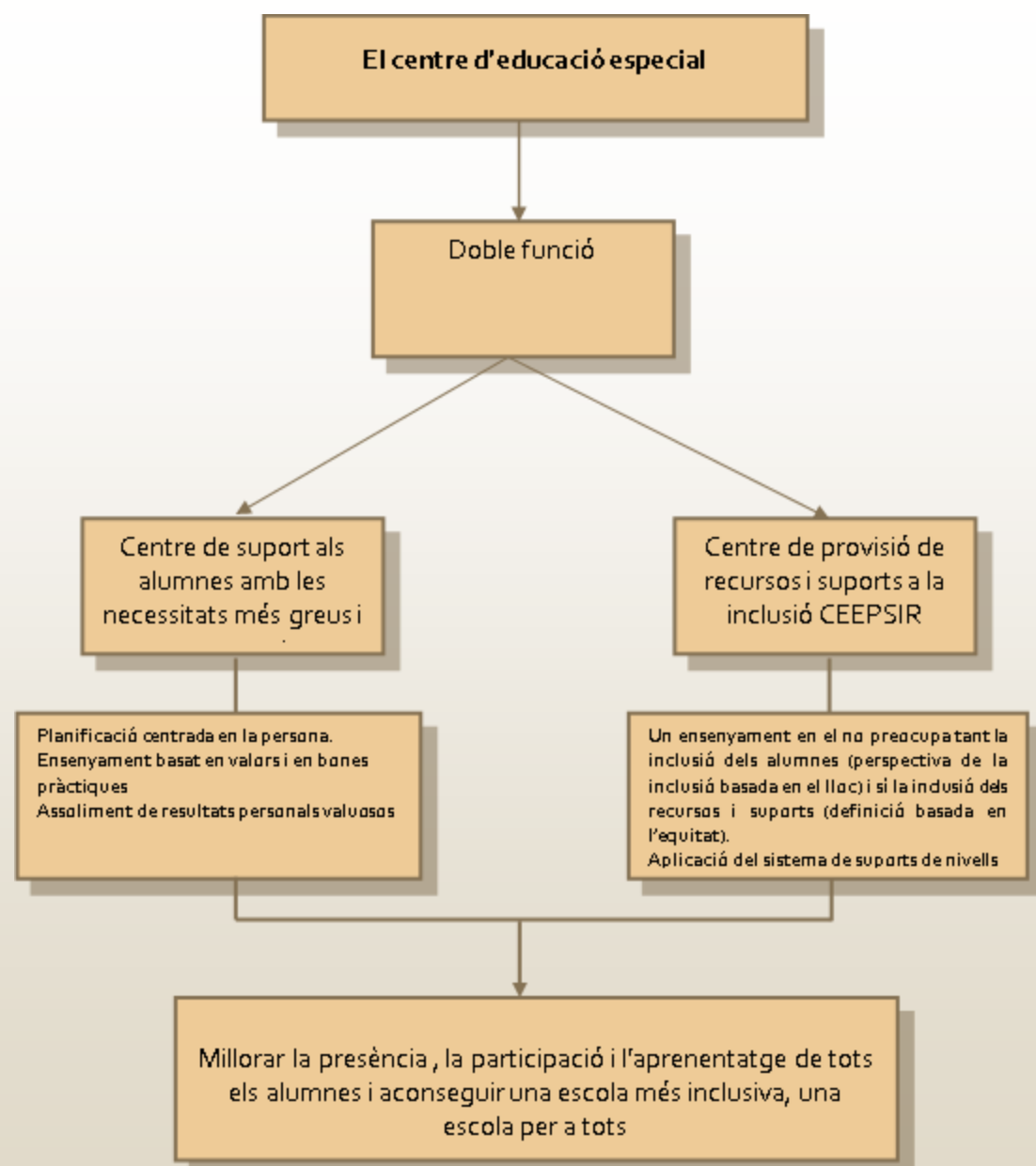
- 2.1. Els resultats d'alguns estudis internacionals sobre els canvis i el rol dels centres d'educació especial en el marc de les polítiques d'inclusió.
- 2.2. Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència.
 - a) Els centres d'educació especial com a centres de suport als alumnes amb les necessitats més greus i permanents.
 - b) Els centres d'educació especial com centres de provisió de recursos i suports a la inclusió.

Objectius

1. Analitzar i valorar els canvis que, en els últims anys, han experimentat els centres d'educació especial així com la seva funció.
2. Identificar la doble funció que els centres d'educació especial haurien de complir en el marc d'una escola progressivament més inclusiva.
3. Saber identificar i concretar les característiques principals dels centres d'educació especial com a centres de suport als alumnes amb necessitats més greus i permanents.
4. Valorar les característiques i funcions que haurien de tenir els centres d'educació especial com a centres de provisió de recursos i suport a la inclusió, tant d'acord amb el que estableix la normativa actual com amb allò que proposa la recerca i el coneixement existent en el camp.
5. Reconèixer l'estat actual del propi centre en quan a la doble funció així com les necessitats de canvi i millor en les orientacions, en l'organització i en les pràctiques.
6. Saber analitzar quin hauria de ser el futur dels centres d'educació especial i dels mestres i professionals de suport a l'hora de construir i afavorir una escola per a tots.

Algunes consideracions prèvies

- ▶ Els centres d'educació especial han desenvolupat històricament un paper decisiu en les polítiques i en la provisió de serveis per als alumnes amb necessitats de suport.
- ▶ En les darreres dècades, i per motius diversos, s'ha fet evident la necessitat i la urgència de repensar el seu sentit i definir-ne el seu paper.
- ▶ L'increment d'alumnes amb necessitats de suport més variades i complexes planteja als professionals dels centres d'educació especial noves demandes que afecten el currículum, l'ensenyar i l'aprendre, i el seu grau "d'especialitat".

Algunes consideracions prèvies

- ▶ Sembla que hi ha un acord general a considerar els centres específics com a proveïdors d'ajuts i suports en dos àmbits concrets.
- ▶ En primer lloc, centres de provisió de suports individualitzats que promoguin resultats personals valuosos.
- ▶ En segon lloc, centres de recursos i de suports a la inclusió escolar.

Algunes consideracions prèvies

- ▶ Aquestes noves perspectives per a l'educació especial sorgeixen d'una nova comprensió del que significa l'escolarització dels alumnes i de l'assumpció dels principis d'una escola inclusiva.
- ▶ Com comenta W. Saylor no ens preocupa tant la inclusió dels alumnes (definició de la inclusió basada en el lloc) sinó la inclusió dels recursos (definició basada en l'equitat).

Els resultats d'alguns estudis internacionals

Es revisen els documents següents:

- Font, J. i Giné, C. (2016a). Educació Especial: Un pas endavant. *Reptes*, 1, 26-32
- Head, G. i Pirrie, A (2007). The place of special schools in a policy climate of inclusion. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 7, 90-96.
- Scott, G. i McNeish, D. (2013). Leadership of Special Schools. Issues and Challenges. London: Department of Education.

Els resultats d'alguns estudis internacionals

L'anàlisi dels resultats dels estudis revisats indiquen, en general, les següents recomanacions i tendències:

1. Hi ha un increment del ventall i de la complexitat de necessitats en la població d'educació especial.
2. El rol dels centres d'educació especial està canviant com a conseqüència de la assumpció de la inclusió.
3. Dos són els rols que es proposen als centres d'educació especial. Ser centres d'excel·lència en l'atenció educativa dels alumnes amb les necessitats de suport més intenses i esdevenir centres de recursos i de suport a la educació inclusiva.
4. La importància del lideratge dels equips directius en aquest procés de transformació.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ En el moment present, la funció dels centres específics només té sentit en el context d'una escola inclusiva i d'un model d'atenció a les persones amb discapacitat d'acord amb les línies i plantejaments actuals.
- ▶ La inclusió educativa s'ha convertit en una de les preocupacions més importants dels sistemes educatius actuals i els centres d'educació especial haurien de considerar el paper que han d'exercir en aquesta nova realitat educativa.
- ▶ En aquest context i d'acord amb les innovacions realitzades, els centres d'educació especial haurien de complir una doble funció.

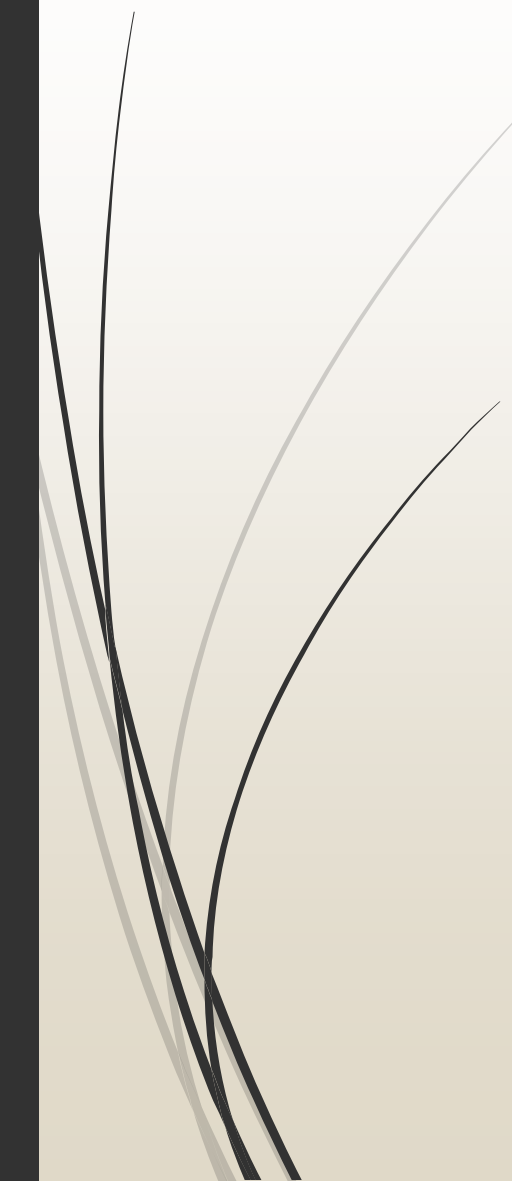

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ En primer lloc, centres de provisió de suports individualitzats que promoguin resultats personals valuosos.
- ▶ Les escoles d'educació especial han d'entendre's com a centres especialitzats en l'educació d'alumnes amb discapacitat i el seu objectiu principal és servir de pont entre els alumnes i la provisió i gestió de suports per a la inclusió social, escolar i comunitària .
- ▶ Han de poder ser organitzacions que, a través d'una provisió adequada de suports individualitzats, promoguin la presència, la participació, l'aprenentatge i l'èxit en els entorns naturals de les persones.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ En segon lloc, centres de recursos i de suports a la inclusió escolar.
 - ▶ Cal aprofitar els coneixements, l'experiència i els mitjans disponibles en aquests centres per tal que puguin constituir-se en un recurs important de suport i foment cap a una escola de tots i per a tots.
-

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

Estratègies i enfocaments per promoure la funció de centres de recursos i de suports a la inclusió escolar.

- ▶ Proporcionar suports directes als alumnes amb discapacitat integrats als centres ordinaris i/o assessorament als professors que els atenen.
- ▶ Desenvolupar diverses formes d'emplaçament als centres ordinaris (participació en determinades activitats curriculars, pati, menjador, excursions, activitats extraescolars, enclavaments, etc.) amb l'objecte de facilitar que els alumnes de les escoles especials puguin tenir oportunitats de participació i aprenentatge amb els seus iguals.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ Assessorar als centres i als equips docents en l'establiment de pràctiques inclusives i en estratègies per a la millora cap a formes més eficaces de respondre a la diversitat.
- ▶ Intentar impulsar, juntament amb els altres serveis educatius, formes d'organització escolars que permetin adoptar un sistema de suport de nivells diferenciats que garanteixi l'accés, la participació i l'èxit de tots els alumnes.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

En el context d'aquesta funció de centre de recursos i de suport a la inclusió cal deixar clar que:

- Seria un greu error traspassar, exclusivament, les pràctiques de treball individual de les escoles especials als centres ordinaris.
- És imprescindible adoptar una perspectiva sistèmica que impulsi canvis en profunditat en els diversos nivells del sistema educatiu i que permeti avançar cap a una escola realment inclusiva.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ Com estableix el decret 150/2017, cal avançar cap a la comprensió i aplicació d'un sistema de suports de nivells diferenciats com a estratègia per respondre a les necessitats generals de tots els alumnes i a les que són pròpies i específiques de cada un d'ells.
- ▶ En aquesta direcció podem començar a fer real la inclusió dels suports i dels recursos com un dels punts centrals d'una escola inclusiva i equitativa.

Els centres d'educació especial com a centres d'excel·lència

- ▶ Posar en pràctica aquestes funcions suposa una transformació en profunditat de l'educació especial i dels centres específics i un compromís cap a una escola per a tots.
- ▶ Els centres d'educació especial s'han d'entendre com a organitzacions en moviment i que aprenen de forma contínua amb la finalitat d'ampliar les seves perspectives i de crear el seu propi futur

Un final

Ainscow resumeix molt bé aquesta perspectiva quan afirma que caldrà definir «quines formes de pràctiques de lideratge permetran que les escoles d'educació especial proporcionin una educació d'alta qualitat dins de les circumstàncies existents, mentre que al mateix temps desenvolupen noves funcions en relació amb les escoles ordinàries».

Activitats

.A partir de la lectura de la unitat, i els documents inclosos, i fruit del treball conjunt del claustre intenteu respondre les següents preguntes:

1. A partir de les lectures bàsiques de la unitat, però centrant-vos en la vostra reflexió interna, senyaleu en què ha canviat el vostre centre en els darrers cinc anys. Raoneu si els canvis han estat per millorar.
2. Creieu que encara heu de promoure més canvis? Cas que sí, senyaleu les vostres prioritats com a centre.
3. Pensant en el vostre centre, en la vostra realitat social, econòmica i cultural, senyaleu quin creieu que hauria de ser el paper del vostre centre ara i en el futur pròxim. Us pot ajudar a escriure la resposta pensar en els valors, el rol i les accions que concretarien el rol.
4. Escriviu una definició compartida del què enteneu per educació inclusiva i com es concreta la definició en les vostres pràctiques tant a l'interior del centre com en relació a la comunitat (altres centres, institucions,...).
5. Senyaleu els desafiaments més importants que ara mateix haureu d'enfrontar per avançar cap a un centre d'excel·lència (en relació als alumnes, professionals, entorn,...).
6. Senyaleu quines serien ara mateix les prioritats per reforçar el lideratge de l'equip directiu en el vostre centre